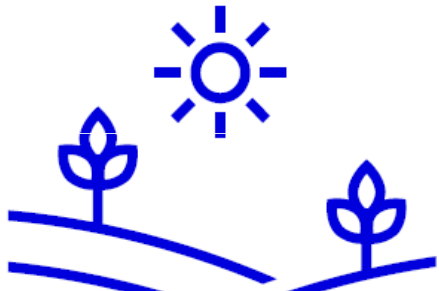

Právo životního prostředí: přednáška č. 1

(předmět, prameny, principy, subjekty, organizace a formy činnosti veřejné správy)

JUDr. Vojtěch Vomáčka, Ph.D., LL.M.

Osnova

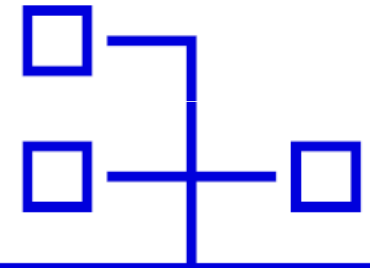
Proč?

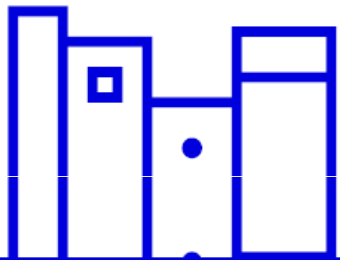
Pojmy

Metoda právní regulace

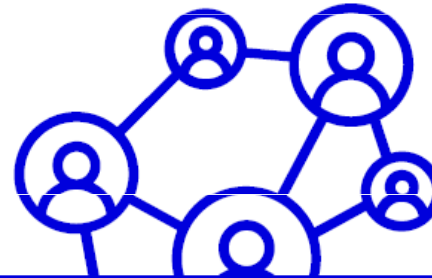
Systém

Prameny

Principy

Subjekty

Organizace veřejné
správy

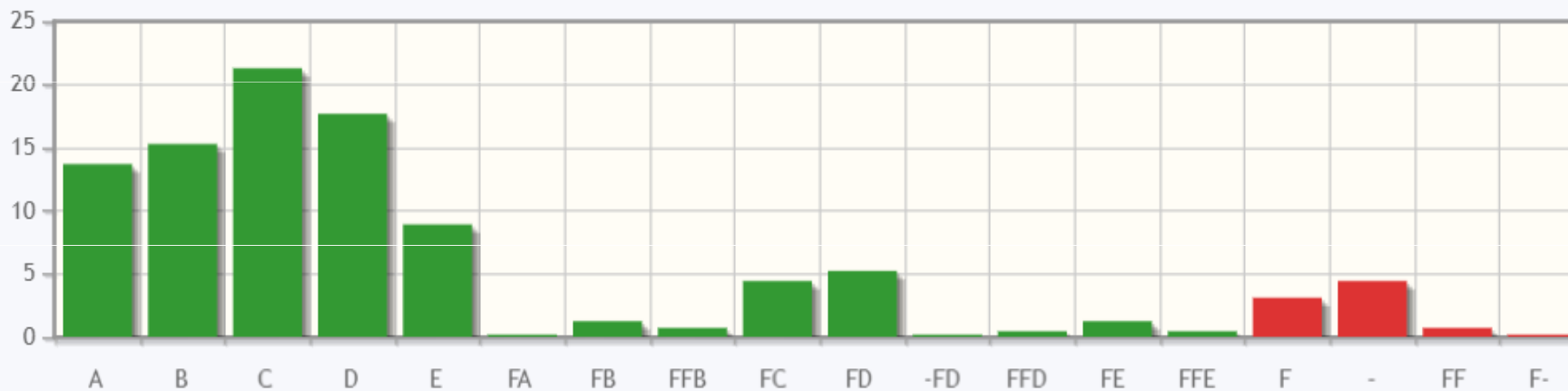
Známky ze všech pokusů

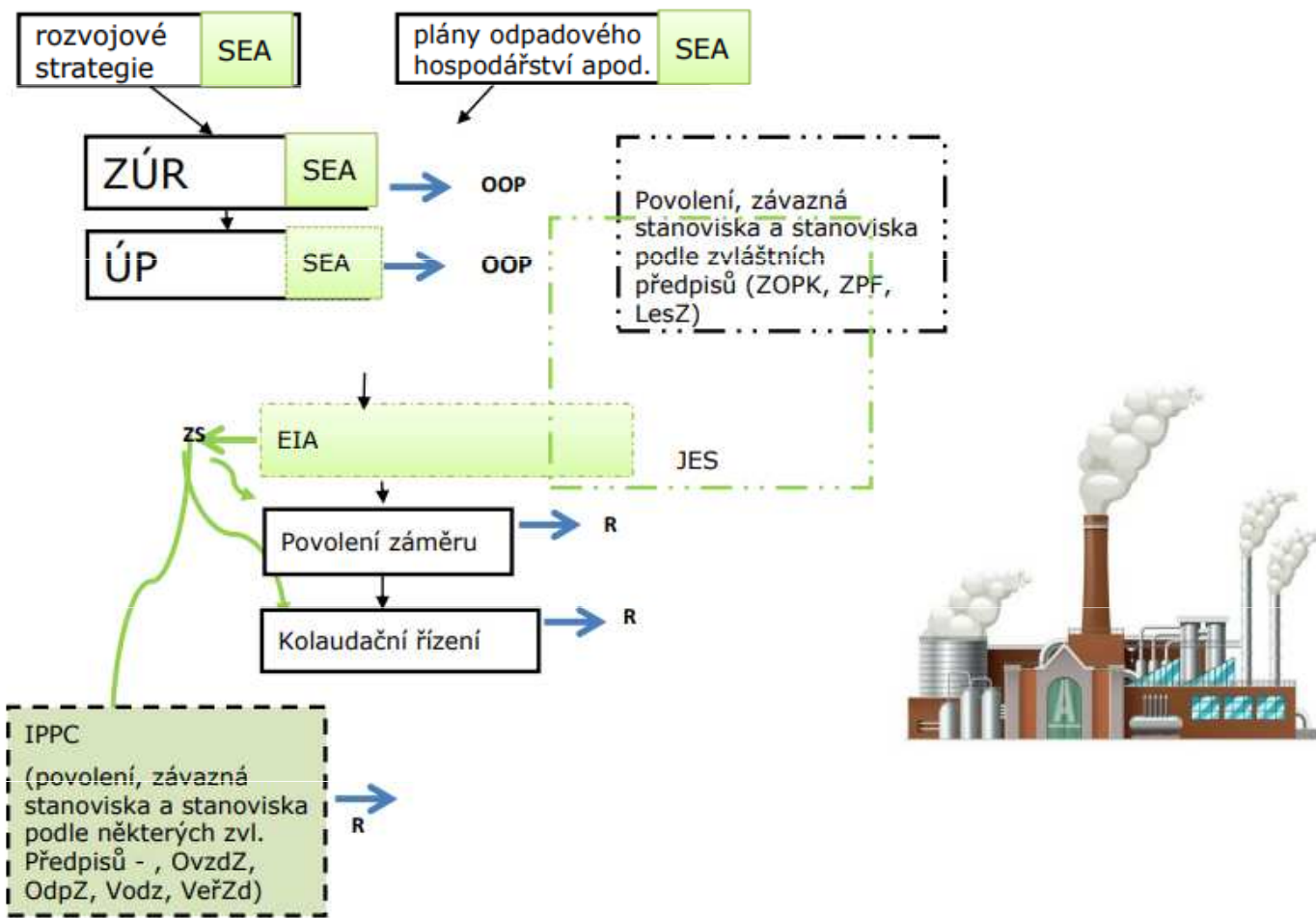
Předmět	Celkem studentů	Úspěšně	Průměr	A	B	C	D	E	FA	FB	FFB	FC	FD	-FD	FFD	FE	FFE	F	-	FF	F-
MP904Zk	381	95 %	2,38	52	58	81	67	34	1	5	3	17	20	1	2	5	2	12	17	3	1

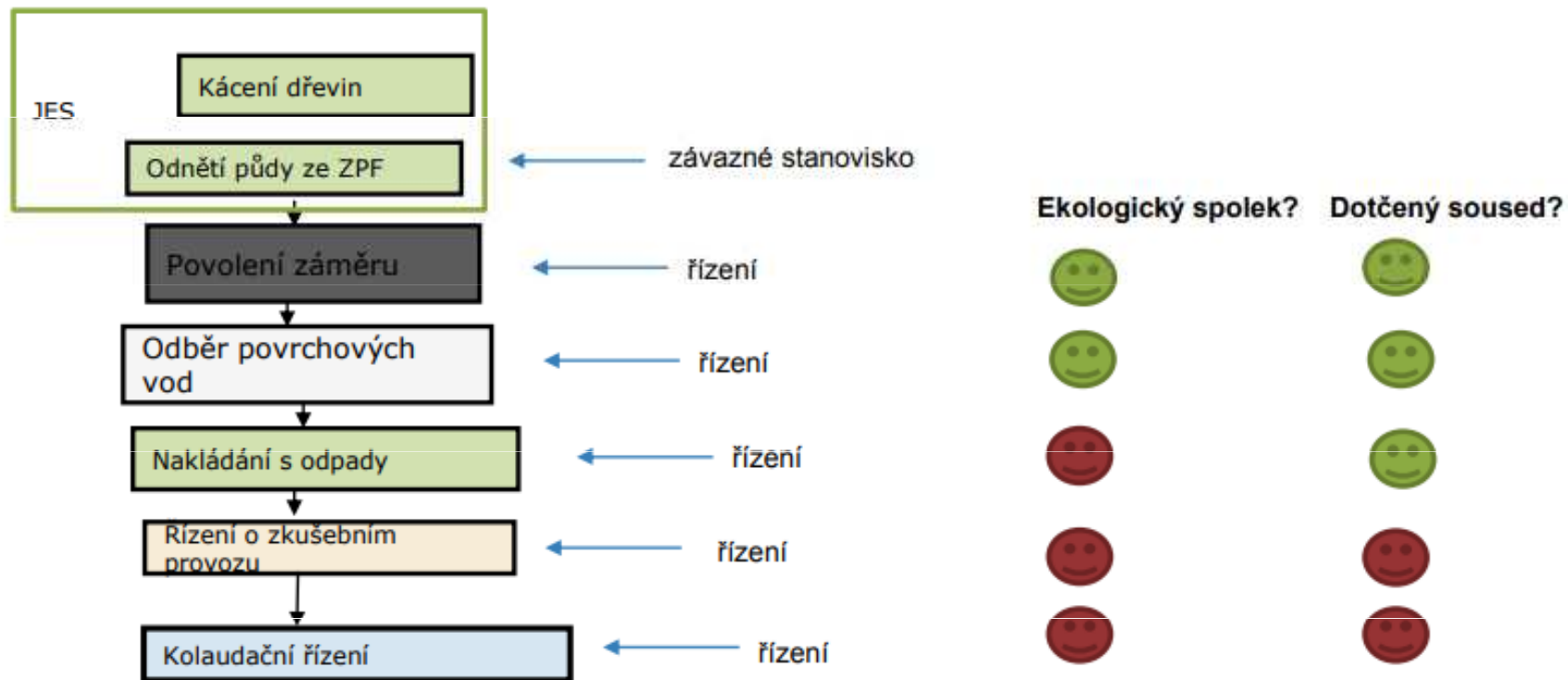
- Kliknutím na kód předmětu se vypíše srovnání výsledků předmětu **dle historie**.
- Do úspěšnosti se nezapočítává hodnocení '-' (nedostavil se).
- Co znamenají jednotlivá ukončení

Sloupečky v grafu znamenají **procentuální** zastoupení jednotlivých známek.

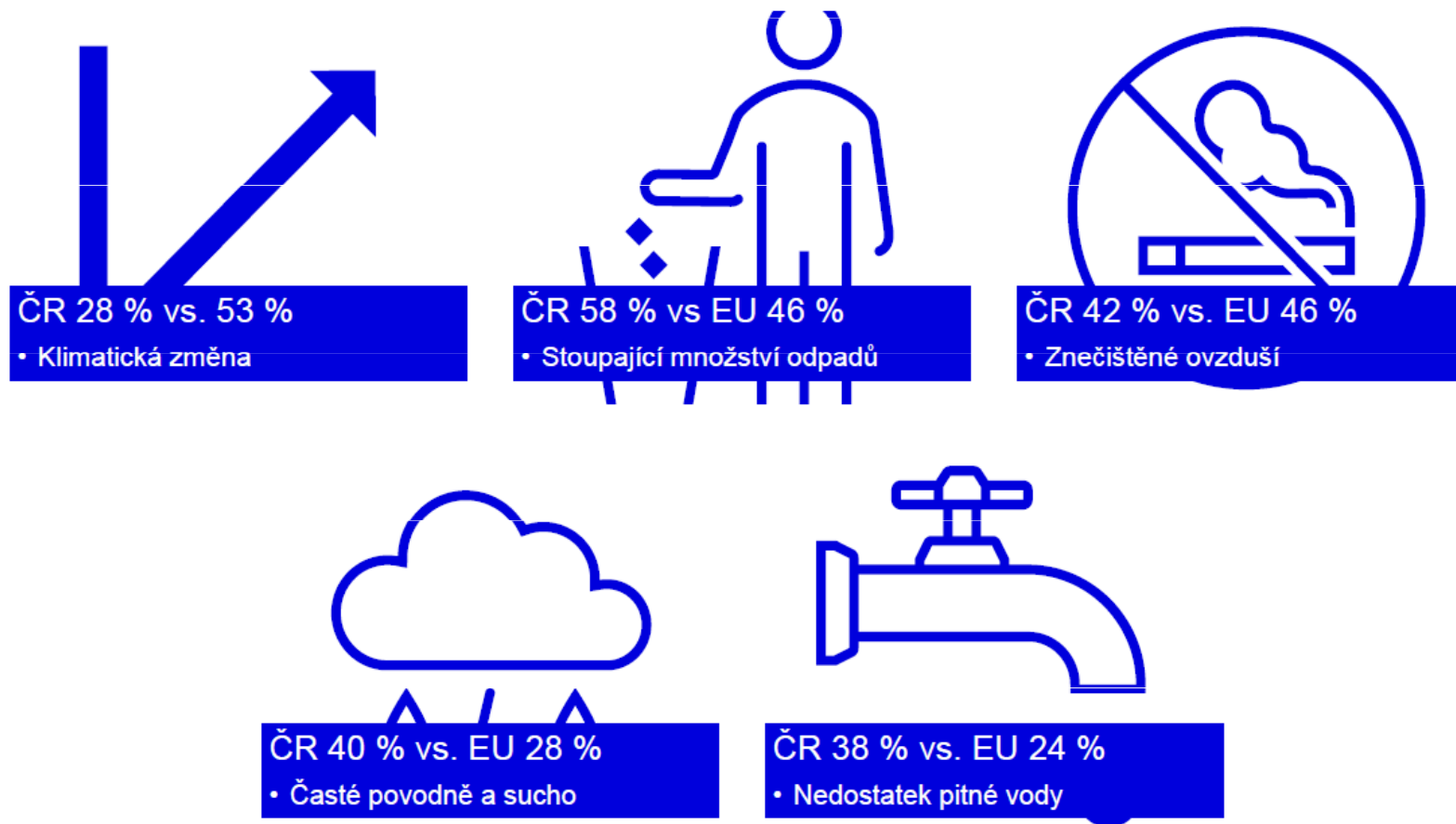
MP904Zk Právo životního prostředí II

Závažné environmentální problémy

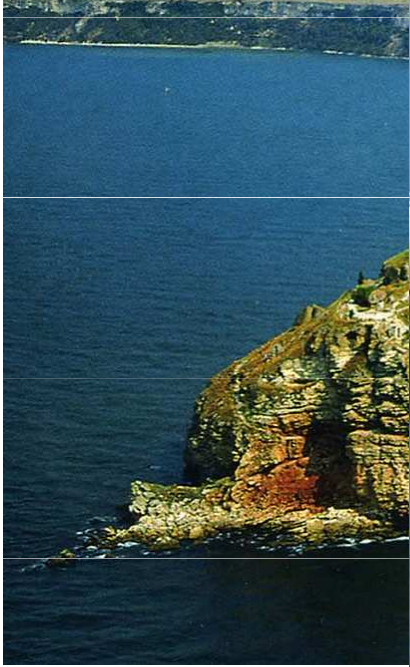

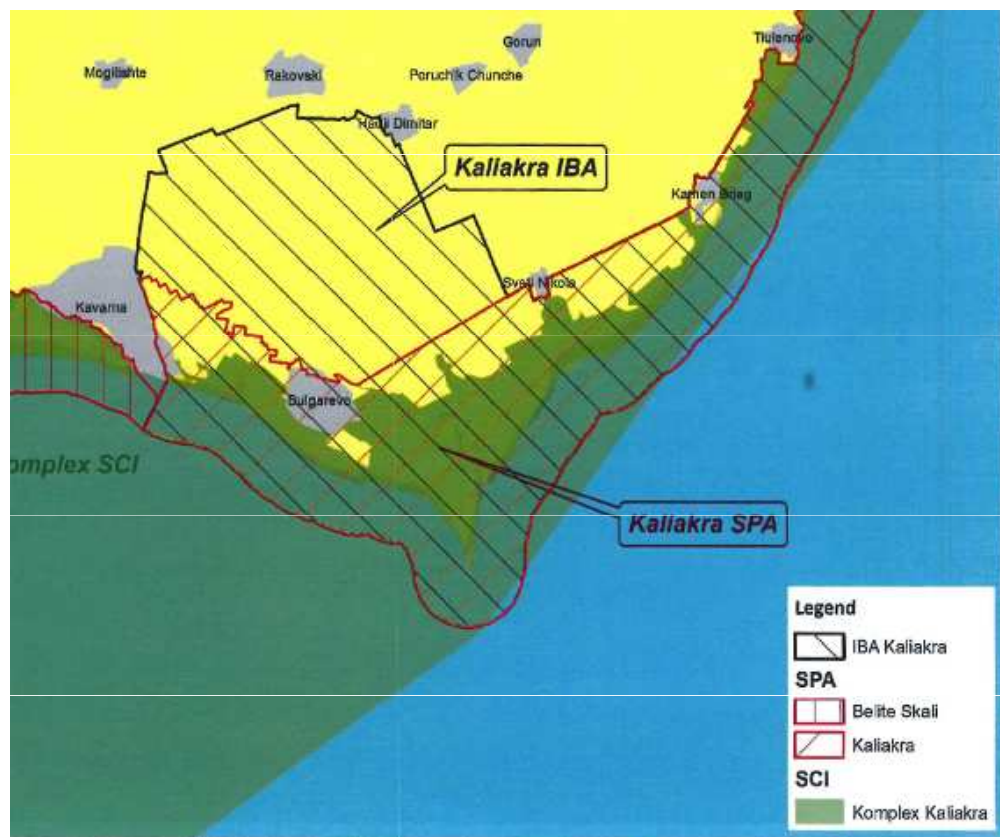
[Eurobarometer. Attitudes of Europeans towards the Environment. 2020.](#)

C-141/14

<https://www.euractiv.com/section/energy-environment/news/kaliakra-a-showcase-of-environmental-illiteracy-in-bulgaria/>

1) Bulharská republika tím, že:

- nezahrnula všechna významná ptačí území do zvláště chráněné oblasti zahrnující oblast Kaliakra, neoznačila jako zvláště chráněnou oblast území nejvhodnější z hlediska počtu druhů a rozlohy pro ochranu biologických druhů podle přílohy I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků a dále pro ochranu pravidelně se vyskytujících stěhovavých druhů, které nejsou uvedeny v této příloze, v zeměpisné oblasti moře a pevniny, kde se použije tato směrnice, v důsledku čehož tento členský stát nesplnil povinnosti, které pro něj vyplývají z čl. 4 odst. 1 a 2 uvedené směrnice;
 - schválila uskutečnění záměrů „AES Geo Energy“, „Disib“ a „Longman Investment“ na významném ptačím území zahrnujícím oblast Kaliakra, které nebylo označeno jako zvláště chráněná oblast, přestože tak označeno být mělo, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 4 odst. 4 směrnice 2009/147;
 - schválila uskutečnění záměrů „Kaliakra Wind Power“, „EVN Enertrag Kavarna“ a „Vertikal – Petkov & Cie“, jakož i „Thracian Cliffs Golf & Spa Resort“ ve zvláště chráněných oblastech zahrnujících oblasti Kaliakra a Belite skali, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 6 odst. 2 směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin;
 - neposoudila správně kumulativní účinek záměrů „Windtech“, „Brestiom“, „Eco Energy“ a „Longman investment“ na významném ptačím území zahrnujícím oblast Kaliakra, jež nebylo označeno jako zvláště chráněná oblast, přestože tak označeno být mělo, a dále že přesto schválila uskutečnění záměru „Longman Investment“, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 4 odst. 2 a 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí, jakož i z přílohy III bodu 1 písm. b) této směrnice na straně jedné a z čl. 2 odst. 1 této směrnice na straně druhé.
- 2) Ve zbyvajících částech se žaloba zamítá.
- 3) Bulharské republice se ukládá náhrada nákladů řízení.

Zvláštnosti PŽP

- **Ochranný režim**
- nutnost vyvažování zájmů
- vznik napětí, ale i *win win* situace
- zapojení celé řady nástrojů regulace (přímých/nepřímých/dobrovolných)
- **specifický předmět ochrany**
 - přírodovědná x právní odbornost
 - životní prostředí NEMÁ SUBJEKTIVITU a mění se v čase (veřejný zájem, legitimní očekávání, monitoring, koncepční nástroje)
 - přesahuje hranice (mezinárodní – unijní – národní úroveň regulace)
- **klíčová role správních orgánů**
 - různorodé zaměření
 - spolupráce s tzv. dotčenými orgány (specializace & odbornost)
 - kontrola, dozor a trestání > závazky z deliktů
 - překrývání působnosti – násobná kompetence
- **zapojení veřejnosti ⇒ zvláštní přednáška**
 - participativní práva (ekologické spolky, obce)
 - hmotná práva (právo na příznivé životní prostředí)

Přímý účinek práva EU

Článek 6 odst. 2 až 4 směrnice o stanovištích stanoví:

„2. Členské státy přijmou vhodná opatření, aby v oblastech zvláštní ochrany vyloučily poškozování přírodních stanovišť a stanovišť druhů ani k [a] vyrušování druhů, pro něž jsou tato území určena, pokud by takové vyrušování mohlo být významné ve vztahu k cílům této směrnice.

3. Jakýkoli plán nebo projekt, který s určitou lokalitou přímo nesouvisí nebo není pro péči o ni nezbytný, avšak bude mít pravděpodobně na tuto lokalitu významný vliv, a to buď samostatně, nebo v kombinaci s jinými plány nebo projekty, podléhá odpovídajícímu posouzení jeho důsledků pro lokalitu z hlediska cílů její ochrany. S přihlédnutím k výsledkům uvedeného hodnocení důsledků pro lokalitu a s výhradou odstavce 4 schválí příslušné orgány příslušného státu tento plán nebo projekt teprve poté, co se ujistí, že nebude mít nepříznivý účinek na celistvost příslušné lokality, a co si v případě potřeby opatří stanovisko široké veřejnosti.

= SDEU dovedl přímý účinek – účast na rozhodování + přístup k soudní ochraně

Článek 7 směrnice 96/62, nazvaný „Zlepšování kvality vnějšího ovzduší – Obecné požadavky“, stanoví:

„1. Členské státy učiní nezbytná opatření k zajištění dodržování mezních hodnot.

[...]

3. Členské státy vypracují akční plány, v nichž uvedou krátkodobá opatření, která mají být přijata [uvedou opatření, která mají být přijata v krátké době] v případě rizika překročení mezních hodnot nebo výstražných prahových hodnot s cílem snížení tohoto rizika a zkrácení doby trvání takové situace. [...]

= SDEU dovedl přímý účinek – přístup k soudní ochraně

Ekopolitika a normativní rámec (nástroje regulace)

- Širší regulační rámec
 - Řešení poměrů v území
- Příklad:** • Poměrování veřejných zájmů

- ☐ Územně plánovací dokumentace
- ☐ Plány odpadového hospodářství
- ☐ Plány zlepšování kvality ovzduší

Nová energetická koncepce. Čtyřikrát méně uhlí, nahradit ho mají soláry a sítě za stovky miliard

Jan Brož redaktor

25. 1. 2024 20:17 • Aktualizováno • 5 min. čtení [▶ PŘEHRÁT ČLÁNEK](#)

[🔔 ODEBÍRAT AUTORA](#)

Rypalda v českých hnědohelných lomech zatím stále pracují. Jejich vlastníci se však už intenzivně připravují na dobu, kdy je odstaví. To může být už velmi brzy. Autor • HN – Libor Fojtík

HN přináší první detaily nové energetické koncepce. Ta má sice „nalajnovat“ energetiku až do roku 2050, největší pozornost však směřuje k otázce, jak rychle skončí uhlí a co ho nahradí.

Zvláštnosti PŽP

– **Mnohovrstevnost**

- Klíčová role EU – nastavení politiky/zákonodárství
- Prosazování (aplikace/inspekce/kontroly/trestání/soudní ochrana) – primárně členské státy
- V případě přímo účinných nařízení upravuje vnitrostátní úprava často jen institucionální zabezpečení + trestání
- V některých případech rozhodují unijní instituce jako správní orgány (typicky ECHA – Evropská chemická agentura)
- **Významná role odborných orgánů/organizací na všech úrovních (WHO, BirdLife, AOPK)**
- **Velký význam judikatury, zvláštní soudy v řadě států (v Česku ne)**
- **Zapojení dotčených států a jejich veřejnosti do rozhodování**

Zvolená kritéria:
Jména účastníků řízení = ECHA

Seznam výsledků vyhledávání podle věcí

Seznam dokumentů

Výsledek vyhledávání: počet věcí = 104

1/104 **C-79/24 P - Cruelty Free Europe v. ECHA** [Projednávaná věc]

Hlavní řízení

Cruelty Free Europe v. ECHA
Věc C-79/24 P

Sbírka soudních rozhodnutí
Nedostupná informace

(Kasační opravný prostředek: věc před Tribunálem T-656/20)

2/104 **C-78/24 P - Cruelty Free Europe v. ECHA** [Projednávaná věc]

Hlavní řízení

Cruelty Free Europe v. ECHA
Věc C-78/24 P

Sbírka soudních rozhodnutí
Nedostupná informace

(Kasační opravný prostředek: věc před Tribunálem T-655/20)

3/104 **C-290/23 - ECHA** [Projednávaná věc]

Hlavní řízení

ECHA
Věc C-290/23

HLAVA XX
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Článek 191

(bývalý článek 174 Smlouvy o ES)

1. Politika Unie v oblasti životního prostředí přispívá k sledování následujících cílů:
 - zachování, ochrana a zlepšování kvality životního prostředí,
 - ochrana lidského zdraví,
 - uvážlivé a racionální využívání přírodních zdrojů,
 - podpora opatření na mezinárodní úrovni určených k řešení regionálních a celosvětových problémů životního prostředí, a zejména boj proti změně klimatu.

2. Politika Unie v oblasti životního prostředí je zaměřena na vysokou úroveň ochrany, přičemž přihlíží k rozdílné situaci v jednotlivých regionech Unie. Je založena na zásadách obezřetnosti a prevence, odvracení ohrožení životního prostředí především u zdroje a na zásadě „znečišťovatel platí“.

Principy: přehled

- vyjadřují určité hodnoty a cíle
- východiska právní úpravy a interpretační vodítka
- řada z nich vyjádřena v ZŽP (zejména § 6; §§ 11 až 13; § 31)

Nejvyšší hodnoty

Prevence

Předběžné opatrnosti

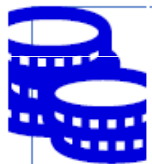
Trvale udržitelného rozvoje

Přípustné míry znečišťování/únosného zatížení území

Komplexní a integrované ochrany

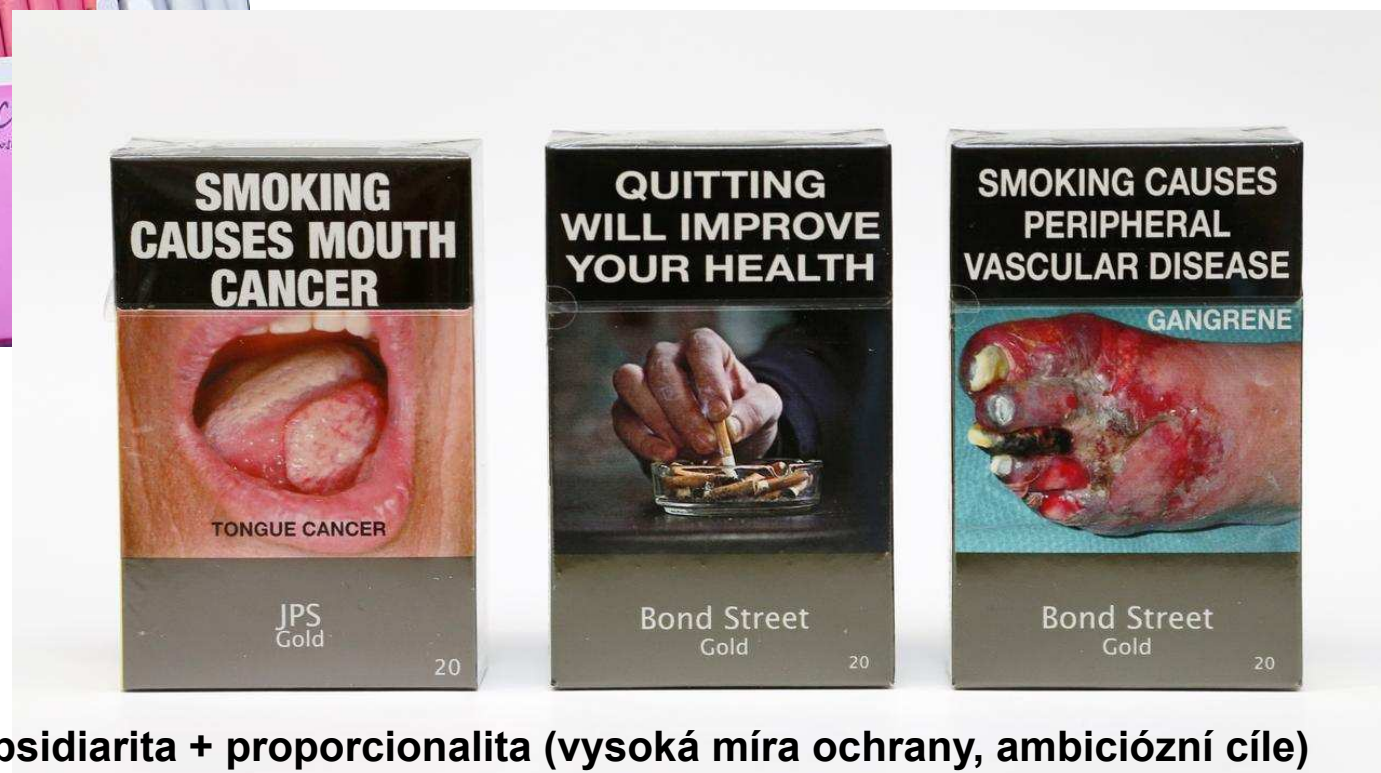
Znečišťovatel platí (odpovědnosti původce)

Odpovědnosti státu

Účasti veřejnosti na ochraně ŽP

Kompetence + subsidiarita + proporcionalita (vysoká míra ochrany, ambiciózní cíle)

Článek 36

(bývalý článek 30 Smlouvy o ES)

Články 34 a 35 nevyklučují zákazy nebo omezení dovozu, vývozu nebo tranzitu odůvodněné veřejnou mravností, veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností, ochranou zdraví a života lidí a zvířat, ochranou rostlin, ochranou národního kulturního pokladu, jenž má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotu, nebo ochranou průmyslového a obchodního vlastnictví. Tyto zákazy nebo omezení však nesmějí sloužit jako prostředky svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi členskými státy.

CT24

[Ukrajina](#) [Domáci](#) [Svět](#) [Regiony](#) [Ekonomika](#) [Kultura](#) [Věda](#) [Počasí](#) [Obrazem](#) [Média](#) [Podcasty](#) [Další...](#)

Česko zvažuje zákaz dovozu hovězího z Polska. Jak zjistit původ masa? Co uvádějí etikety?

mor

4. 2. 2019 4. 2. 2019, 17:32 | Zdroj: CTK, CT24

Životní prostředí

- Životním prostředím je **vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů** včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. [§ 2 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí (ZŽP)]
- Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.
- také les (§ 1 LesZ: „nenahraditelná složka životního prostředí“)
- také ochrana veřejného zdraví

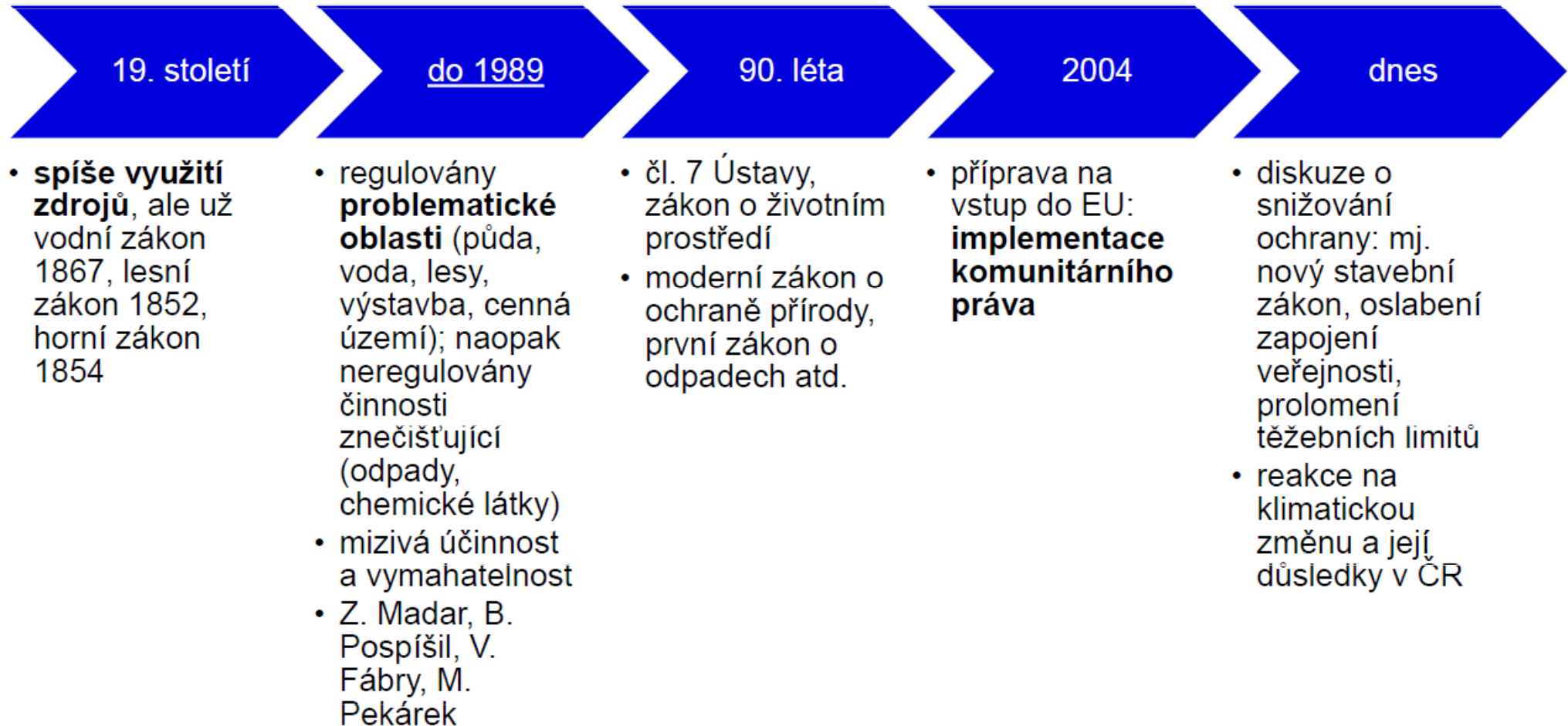
Právo životního prostředí

Soubor právních norem a institutů regulujících společenské vztahy související s péčí o životní prostředí, tj. s ochranou a reprodukci hmotných částí (složek) životního prostředí.

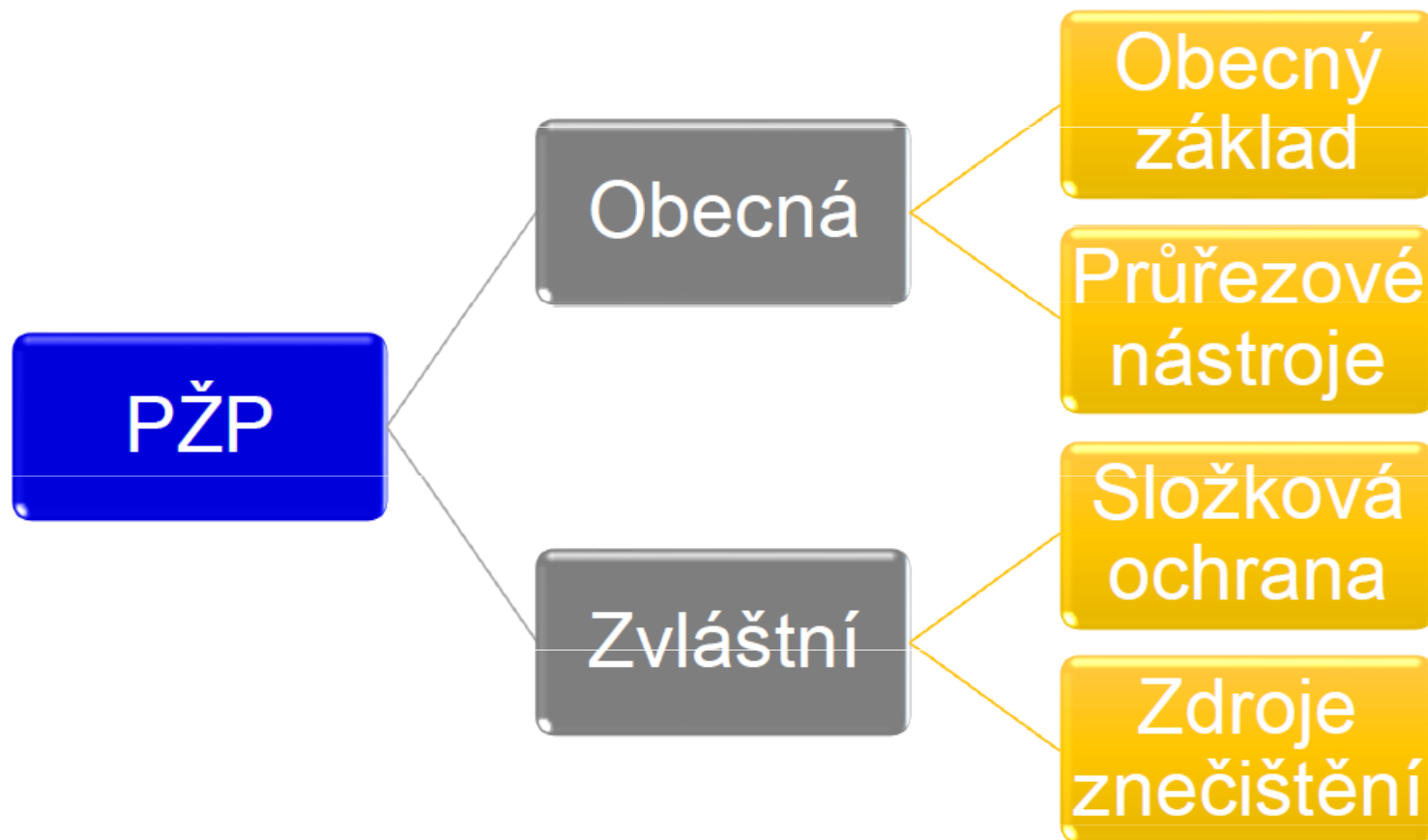
MP805 - JARO 2024

Právo životního prostředí: mezníky

System práva životního prostředí

Obecná část PŽP: podzim

- **obecný základ**
 - Ústava a LZPS
 - zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí (rámcový)
 - zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o ŽP
 - organizační: např. kompetenční zákon
- **průřezové (horizontální)**
 - zákon č. 100/2001 Sb., posuzování vlivů na životní prostředí
 - zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci
 - zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon
- předpisy upravující odpovědnostní vztahy (vztah k jiným právním odvětvím: zejména správní právo)

Zvláštní část PŽP: jaro

- **složkové předpisy (mj.)**
 - zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší
 - zákon č. 254/2001 Sb., o vodách
 - zákon č. 289/1995 Sb., o lesích
 - zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu
- o ochraně **před zdroji** a činnostmi ohrožující ŽP, resp. o ochraně životního prostředí **v rámci různých činností (mj.)**
 - zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech
 - zákon č. 263/2016 Sb., atomový zákon
 - zákon č. 44/1988 Sb., horní zákon
 - nařízení o přeshraniční přepravě odpadů

Mezinárodní prameny

- zejména **mezinárodní úmluvy**
 - Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva [čl. 10 Ústavy]
- **obyčeje**: např. zákaz poškozování ŽP přesahující hranice států (Trail Smelter)
- **práva veřejnosti** (Aarhuská úmluva)
- ochrana moří a vodních toků (Úmluva OSN o mořském právu)
- **ovzduší, ozónová vrstva a klima** (Rámcová úmluva o klimatických změnách, Vídeňská úmluva o ochraně ozónové vrstvy)
- **příroda a biodiverzita** (CITES, Ramsarská úmluva atd.)
- odpady (Basilejská úmluva o kontrole pohybu nebezpečných odpadů)
- **chemické látky a ionizující záření**
- ⇔⇔ blíže jednotlivé přednášky

Prameny EU

- **velmi silně ovlivňují vnitrostátní právo**
 - EU také stranou řady mezinárodních smluv
 - nelze-li ochrany ŽP uspokojivě dosáhnout na úrovni států
- čl. 191 SFEU: Politika Unie v oblasti životního prostředí je zaměřena na vysokou úroveň ochrany, přičemž přihlíží k rozdílné situaci v jednotlivých regionech Unie.
- **nařízení**
 - zajišťují jednotnost (není vždy žádoucí: viz výše)
 - implementace mezinárodních závazků
 - mj. přeprava odpadů, nakládání s chemickými látkami
- **směrnice**
 - závazné cíle: nezbytná implementace
 - ostatní oblasti
- **rozhodnutí**

Metoda právní regulace

- i. kombinace veřejnoprávní a soukromoprávní metody** právní regulace (převažují prvky veřejnoprávní: ochrana životního prostředí je veřejným zájmem)
- ii. nástrojový mix:** kombinuje výhody a nevýhody přímé a nepřímé regulace

Soukromoprávní nástroje

- **využití vlastnického práva**
 - stát jako vlastník (blíže dále: přímé aktivity k ochraně ŽP)
 - neposkytnutí pozemku k uskutečnění „škodlivého“ záměru (srov. např. zákon č. 498/2012 Sb.)
 - soukromé rezervace
- **sousedské vztahy:** ochrana před imisemi
- **závazky z deliktů** (specifika např. u ochrany zdrojů pitné vody); odpovědnost za škodu způsobenou vybranými živočichy

Metoda právní regulace

Poník Beruška se pro sousedy stal noční můrou. Spor s chovatelkou řeší soudy

19.2.2019

Zuzana Kyselová

Reportérka

Napište mi

Sousedský spor týkající se chovu poníka na zahradě v Holubově na Českokrumlovsku řeší soud. Spor cvičí i s veřejným míněním ve vsi, řada lidí nechápe, jak může miniponík někomu vadit.

Přibývá stížností na zápach, zákon ale neuvádí žádné limity. ‚V minulosti se neosvědčily,‘ říká ministerstvo

Zápach z čističky odpadních vod na pražském Císařském ostrově obtěžuje obyvatele Prahy 7 již více než dvacet let. Mluvčí Pražských vodovodů a kanalizací Tomáš Mrázek Radiožurnálu řekl, že čistička splňuje všechny zákonné předpisy. Zákon, který by limitoval jeho intenzitu ale neexistuje.

Praha 8:58 15. září 2019

Nástroje: bližší charakteristika (1)

Všeobecné nástroje prevence

- průřezové; preventivně působí i ostatní nástroje
- v procesech (zejména EIA a IPPC)
- předcházení haváriím a mimořádným událostem (např. povodním)

Plošné mechanismy ochrany

- chráněná území
- území chráněné před nepříznivými vlivy činnosti

Kategorizace subjektů a objektů

- odstupňovaná ochrana i povinnosti (zejména provozovatelů, vlastníků)
- podle vlivu na životní prostředí; podle potřeby ochrany atd.

Nástroje: bližší charakteristika (2)

Administrativní nástroje

- řízení, procesy a postupy orgánů veřejné moci
- také veřejnoprávní smlouvy

Zákazy a příkazy

- též výjimky (zpravidla na základě poměrování zájmů)

Limity a požadované technologie

- emisní (znečišťování); imisní (znečištění)
- BAT; zakázané technologie
- až charakter cílů

Nástroje: bližší charakteristika (3)

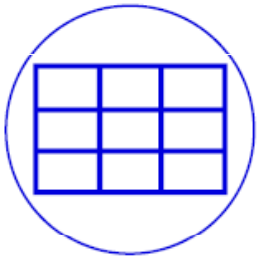
Sankční nástroje a odpovědnostní vztahy

- všechny druhy odpovědnostních vztahů: speciální odpovědnost za ekologickou újmu
- speciální kontrolní orgány včetně kontroly strážemi

Pravidla pro odstraňování protiprávních vztahů

- „není“ původce \Rightarrow odpovědnost státu vs. odpovědnost vlastníka věci
- stará důlní díla a ekologické zátěže, černé skládky atd.

Koncepční nástroje

- povinné/nepovinné
- ne/závazné pro rozhodování v konkrétní věci

Nástroje nepřímé regulace: charakteristika

- **možnost volby:** zejména ekonomické nástroje
 - srov. §§ 31 až 33 ZŽP: poplatky za znečišťování; finanční zvýhodnění; fondy životního prostředí
- ⇒ podrobně podzim
- **funkce**
 - motivační
 - internalizační
 - akumulací/fiskální (už před rokem 1989)
- **druhy**
 - pozitivní stimulace
 - negativní stimulace
 - smíšená stimulace (úlevy z poplatků, daně)

Nástroje nepřímé regulace

Konec skládkování bude až v roce 2030, rozhodla sněmovna. Za odpad se ale budou zvyšovat poplatky

ČTK
18. 9. 2020 12:36 • 3 min čtení

Poslanci zamítlí požadavky na dřívější zákaz skládkování. Autor: Shutterstock

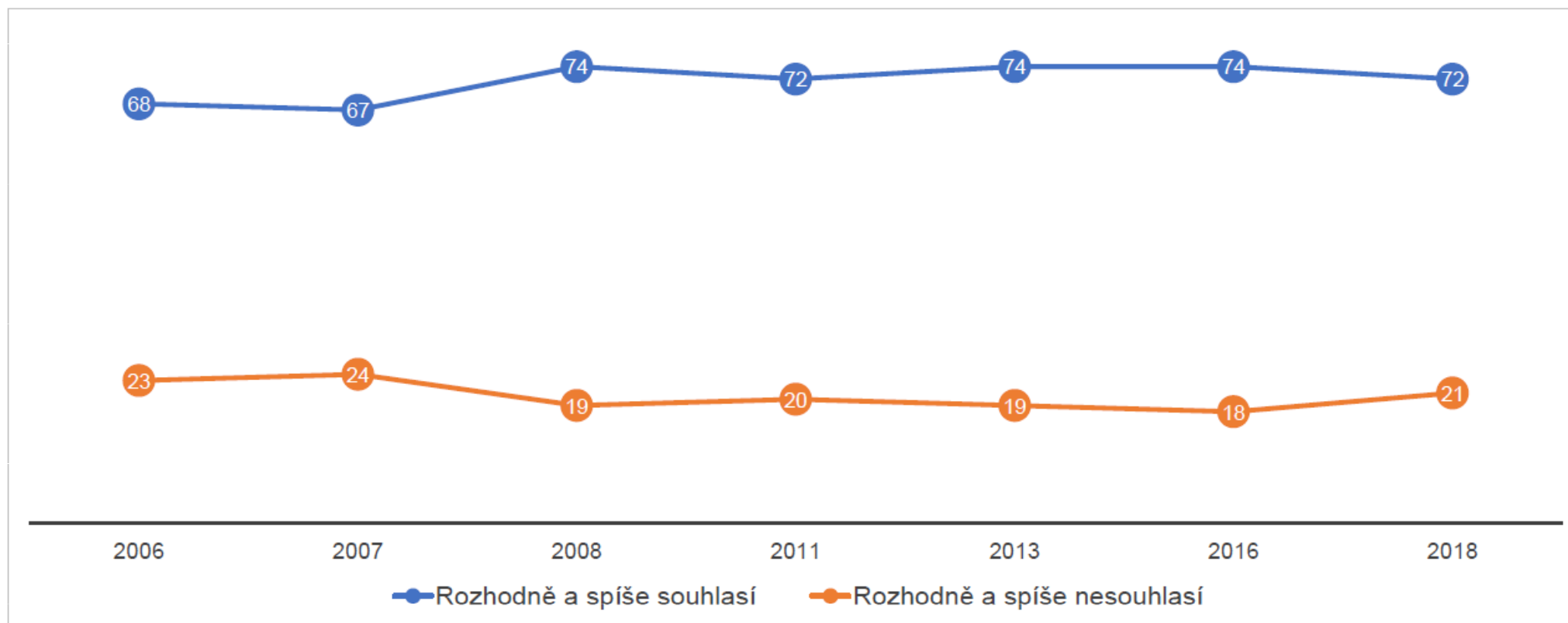
- **přímá regulace**
 - § 40 zákona o odpadech: zákaz ukládání využitelných odpadů na skládku

- **nepřímá regulace**
 - § 157 zákona o odpadech ve spojení s přílohou č. 12: tzv. třídící sleva
 - blíže přednáška č. 10

Nástroje nepřímé regulace (2)

CVVM. Postoje k ochraně životního prostředí a jejímu financování.

Otázka: Vláda musí omezovat znečišťování ŽP, ale jeho at' to nestojí žádné peníze.

Dobrovolné nástroje

- nad rámec zákonných požadavků
- **iniciované státem vs. jednostranné závazky**
 - environmentální řízení (EMAS, ISO 14001), označování ekologicky šetrných výrobků, dobrovolné závazky znečišťovatelů
- **osvětové**
 - zdůrazněna také ve Státní politice životního prostředí
 - srov. § 16 ZŽP
 - environmentální vzdělávání, výchova a osvěta [§ 13 zákona InfoŽP]
 - [mj. Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství na léta 2016-2025](#)

Hrajina

MENDELU Vzdělávací

☒ Všichni (E)

📍 Tato aplikace je pro vaše zařízení dostupná

[Home](#) > [Press](#) > [Press releases](#)

● Council of the EU Press release 5 February 2024 22:30

Environmental, social and governance (ESG) ratings: Council and Parliament reach agreement

This press release was modified on 14 February 2024 to add the final texts of the provisional agreement.

The Council and European Parliament today reached a provisional agreement on a proposal for a regulation on environmental, social and governance (ESG) rating activities, which aims to **boost investor confidence in sustainable products**.

ESG ratings provide an opinion on a company's or a financial instrument's sustainability profile, by assessing its exposure to sustainability risks and its impact on society and the environment. **ESG ratings have an increasingly important impact** on the operation of capital markets and on investor trust in sustainable products.

I welcome this agreement. Increasing investor confidence through transparent and regulated ESG ratings can have a significant impact on our transition to a more socially responsible and sustainable future.

— Vincent Van Peteghem, Belgian Minister of Finance

The **new rules aim to strengthen the reliability and comparability of ESG ratings** by improving the transparency and integrity of the operations of ESG ratings providers and preventing potential conflicts of interests.

Under the new rules, **ESG rating providers will need to be authorised and supervised by the European Securities and Markets Authority (ESMA) and comply with transparency requirements**, in particular with regard to their methodology and sources of information.

Main elements of the provisional agreement

The Council and the Parliament clarified the circumstances under which ESG ratings fall under the **scope of the regulation**, providing further

Formy činnosti

Přehled

Normativní
správní akty

Správní akty
smíšené
povahy

Individuální
správní akty

Veřejnoprávní
smlouvy

Faktické
úkony

Normativní správní akty

Nařízení
vlády

- **konkretizace povinností**, často limity znečišťování a znečištění
- až podmínka vzniku povinnosti

Předpisy
ústředních
úřadů

- např. zákaz způsobovat ohrožení zemědělské půdy erozí překračováním přípustné míry jejího erozního ohrožení stanovené prováděcím právním předpisem
- od 1. 4. 2015 do 1. 7. 2021 neaplikovatelné (dnes č. 240/2021 Sb. o ochraně zemědělské půdy před erozí)

Nařízení
obcí a krajů

- **vyhlašování ZCHÚ** na regionální úrovni

Obecně závazné vyhlášky obcí

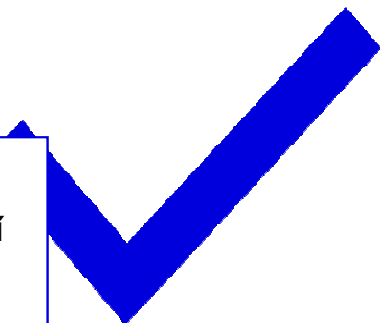
- k zajištění udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, **k ochraně životního prostředí**, zeleně v zástavbě a ostatní veřejné zeleně
- k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku
 - nepřímá ochrana ŽP: např. [regulace hlučných činností](#)
- **speciální zmocnění** ve složkovém předpisu
 - systém nakládání s komunálním odpadem
 - poplatek ze psů nebo za komunální odpad
 - spalování suchého rostlinného materiálu nebo [některých druhů paliv](#)

Správní akty smíšené povahy

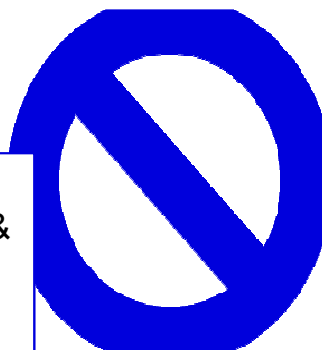
- konkrétnost předmětu (určitá věc) a obecnost adresátů (blíže neurčený okruh osob)
- **trvalý režim území**
 - ochranná pásma, nízkoemisní zóny, záplavová území, ÚPD, přechodně chráněná plocha, stavební uzávěra atd. vs. soustava ZCHÚ
- **povolování odchylného postupu**
 - v případě ptáků, výjimky ze zákazů chráněných rostlin a živočichů (lze i individuálně)
- **dočasné omezení a zákazy**
 - nakládání s povrchovými vodami, omezení vstupu do krajiny či do lesa
- přijímání: místy jiná práva ve srov. se SpŘ (kdokoliv dotčený na právech připomínky, vlastníci nemovitostí námítka)
 - záplavová území bez námitek vlastníků vs. speciální okruh „námitkářů“ v ÚPD

Individuální správní akty: rozhodnutí

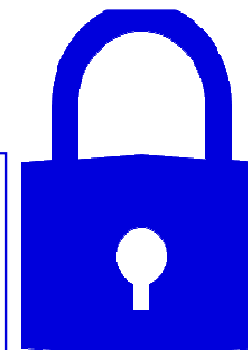
Povolení
činnosti

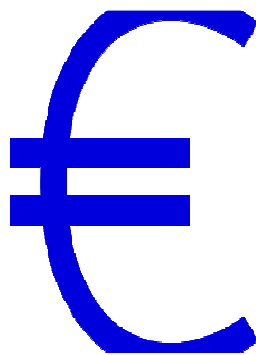
Omezení &
zákaz
činnosti

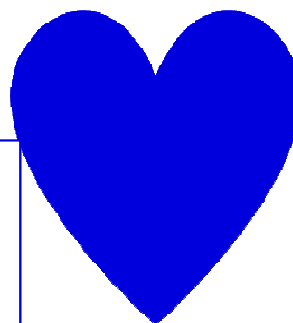
Sankce a
nápravná
opatření

Poplatky

Zřízení
ochrany

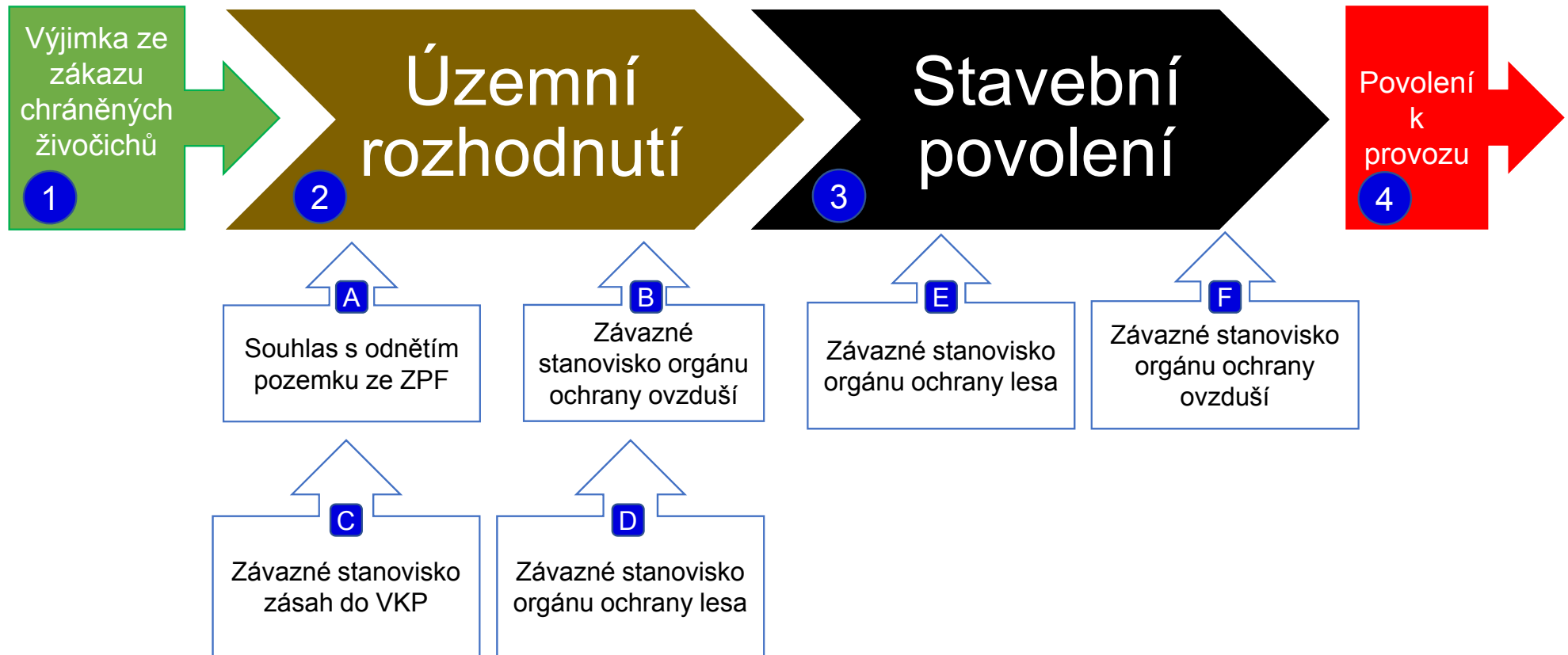
Odstranění
pochybností

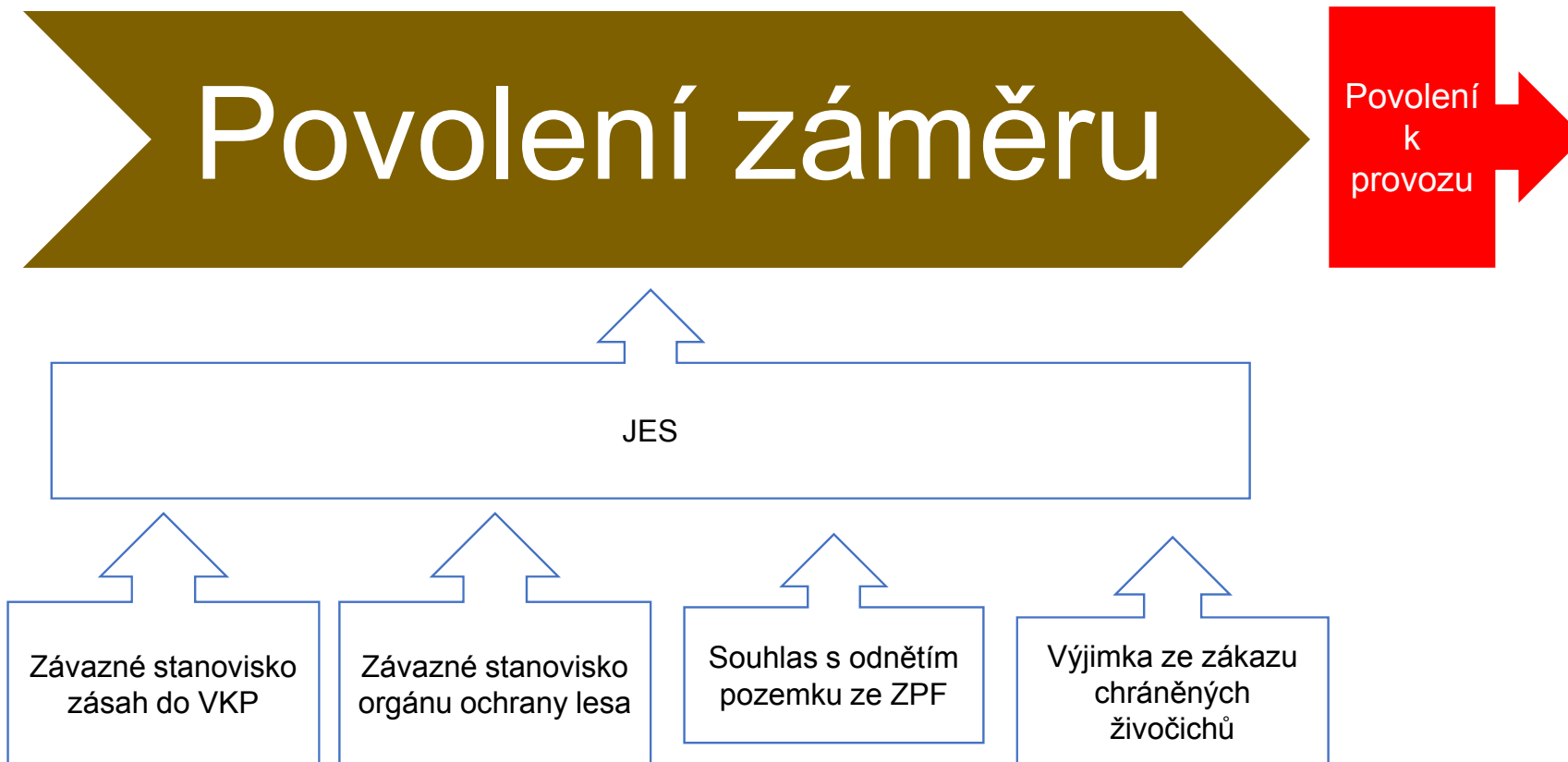
Individuální správní akty

- **správní rozhodnutí** (včetně procesních)
- **závazné stanovisko**
 - není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a jehož obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí správního orgánu
 - označení může být různé (např. souhlas s odnětím pozemku ze ZPF či se zásahem do krajinného rázu)
- **stanovisko**
 - pro účely návrhů územně plánovací dokumentace
- **vyjádření**
 - dotčenost²: např. vyjádření OBÚ pro závazné stanovisko KÚ či vyjádření ČIŽP pro závazné stanovisko orgánu ochrany ovzduší
 - pro účelu procesů EIA a SEA

Řetězení individuálních správních aktů

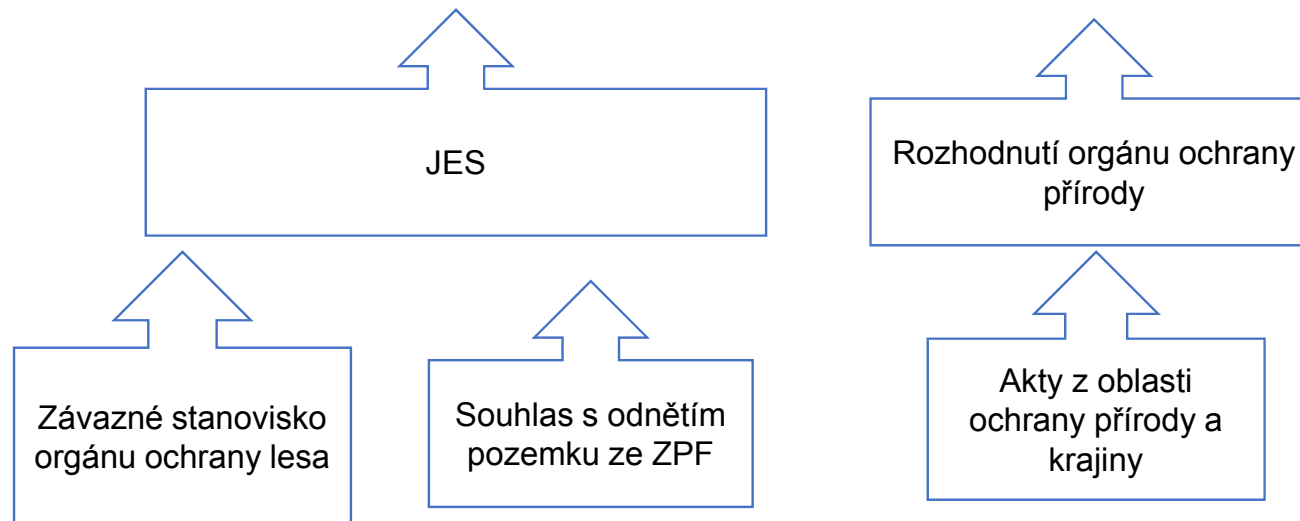
Nový stavební zákon:

Nový stavební zákon:

Povolení záměru v chráněném území

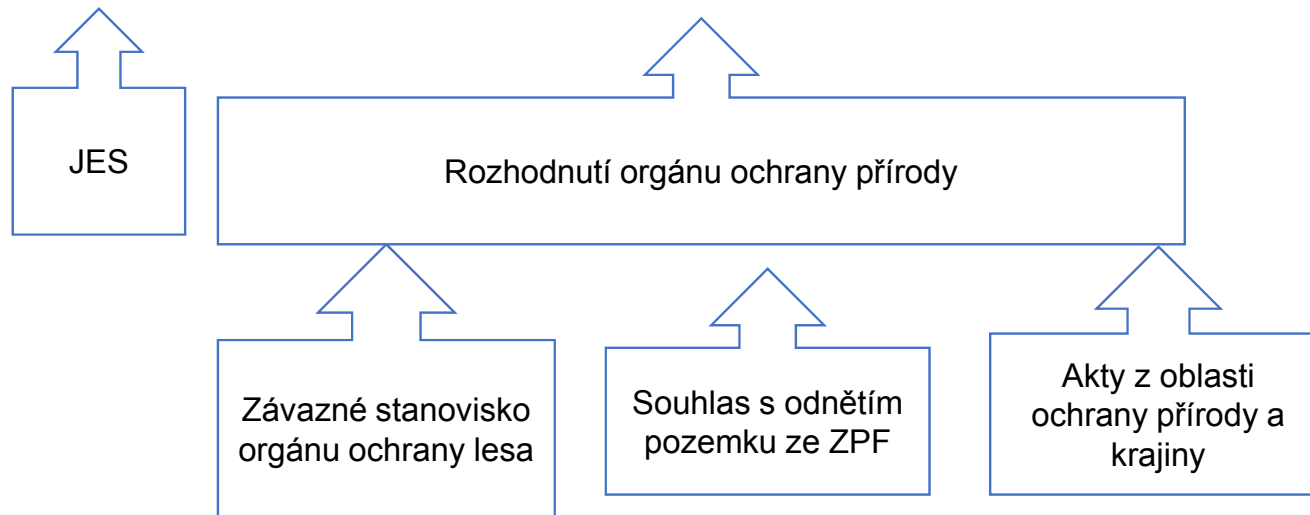
Povolení
k
provozu

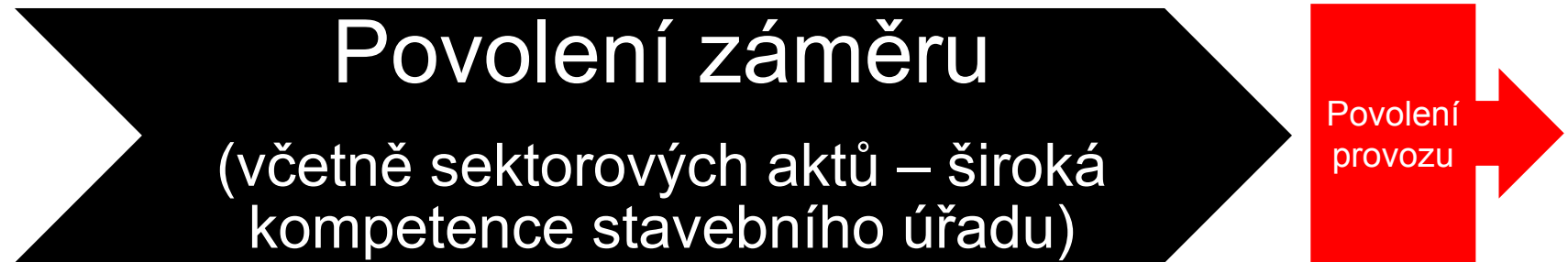
Nový stavební zákon:

Povolení záměru v národním parku

Povolení
k
provozu

Původní vize

Integrace správních aktů

– koordinované závazné stanovisko

- dotčeným orgánem je stejný orgán veřejné správy a požadavky na ochranu nejsou v rozporu ([příklad](#))

– integrované povolení

- rozhodnutí, kterým se stanoví podmínky k provozu zařízení, a které se vydává [namísto](#) rozhodnutí, stanovisek, vyjádření a souhlasů vydávaných podle zvláštních právních předpisů v oblasti ochrany ŽP, ochrany veřejného zdraví a v oblasti zemědělství, pokud to tyto předpisy umožňují
- Jednotné environmentální stanovisko (zák. č. 148/2023 Sb.)
 - Rozhodnutí orgánu ochrany přírody podle § 83 odst. 9 zák. č. 114/1992 Sb.

Veřejnoprávní smlouvy

– **koordináční**

- smlouvy o vytvoření svazku obcí (péče o zeleň, odpady, ČOV apod.)
 - § 60 OdpZ: Obec může plnit své povinnosti prostřednictvím dobrovolného svazku obcí podle nebo prostřednictvím veřejnoprávní smlouvy uzavřené s jinou obcí.
- smlouvy o postoupení výkonu přenesené působnosti (typicky u stavebních úřadů)

– **subordinační**

- místo rozhodnutí o umístění stavby a stavebního povolení
- zřízení památného stromu či chráněného území (§ 39 ZOPK): sui generis

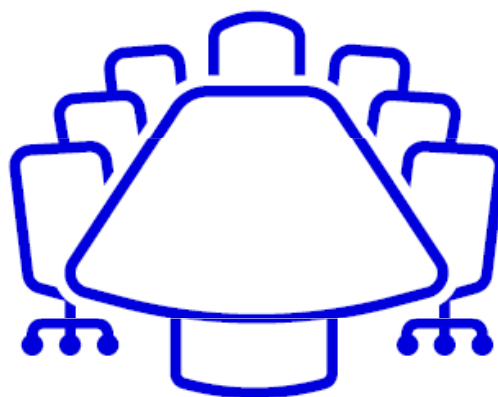
– **smlouvy mezi soukromými osobami**

- převod práv k dobývacímu prostoru (NSS 4 As 242/2015-38; NS 22 Cdo 81/2015)
- snad i povolení k nakládání s vodami (§ 11 odst. 3 VodZ)

Subjekty

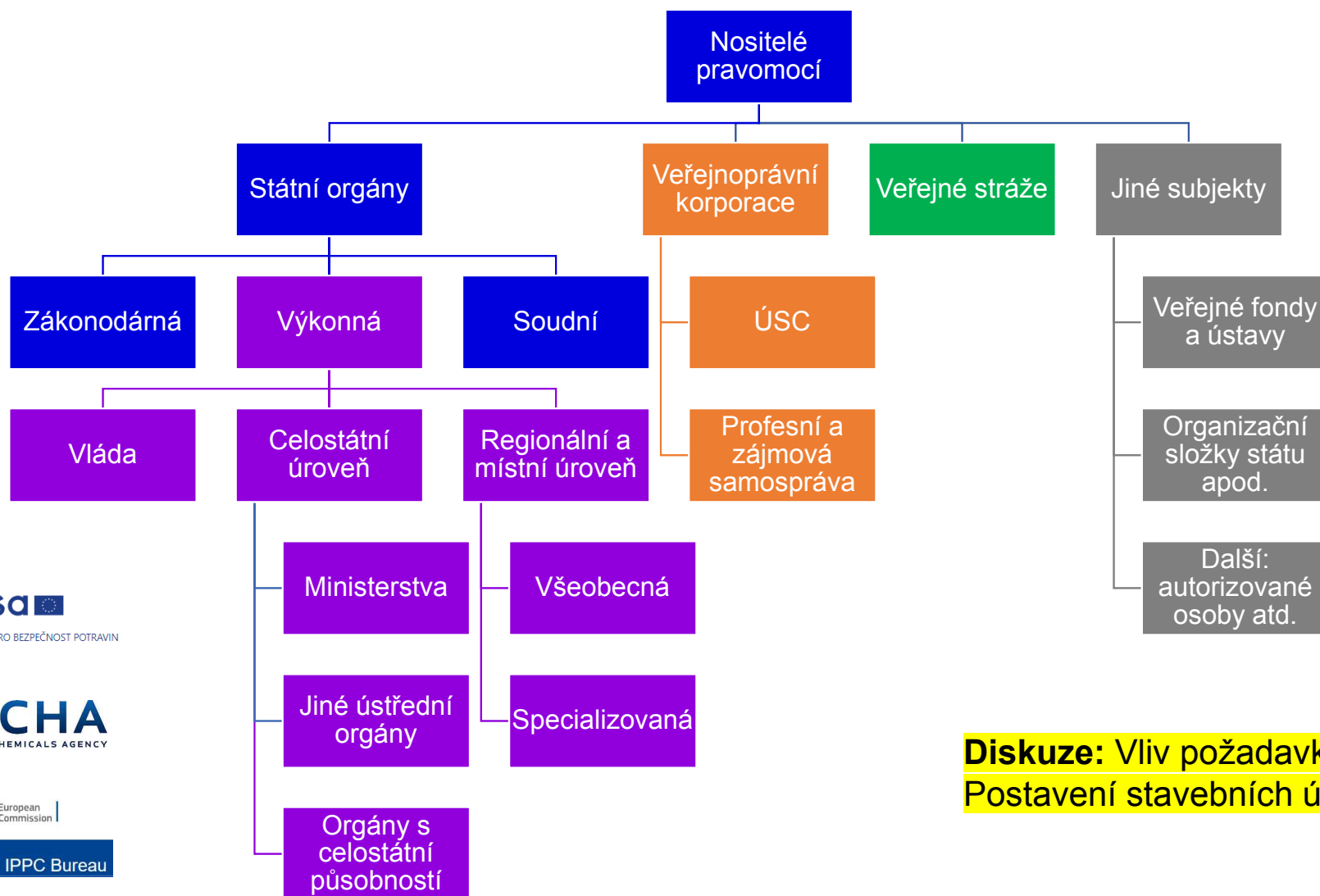
Nositelé
pravomocí

Participantí

Vlastníci &
podnikatelé

**Diskuze: Vliv požadavků práva EU?
Postavení stavebních úřadů?**

Vláda

- prosazuje **politické priority** vzniklé ve volbách (naplňování [programu](#))
- **zákonodárná iniciativa**
- **koncepční činnost** různé povahy: Politika územního rozvoje vs. Státní politika životního prostředí
- **nařizovací činnost**
 - prováděcí předpisy ⇒ č. 38
 - vyhlásování (např. CHOPAV, CHKO, národní kulturní památky, památkové rezervace)
- **krizové řízení**: nouzové stavy způsobené mj. živelními pohromami, ekologickými nebo průmyslovými haváriemi (povodně 2002, 2006 a 2013, orkán 2007)
- **rozhodovací činnost**:
 - ojedinělá: výjimky ze zákazů ve zvláště chráněných územích (2004-2009); správní úřad „sui generis“: NSS 9 As 64/2010-47
 - výjimky ze zákazů v CHOPAV (§ 28 odst. 3 VodZ): vydává MŽP na základě usnesení vlády
 - usnesení vlády o územních ekologických limitech těžby

Diskuze: Obrana dotčených jednotlivců proti aktu Vlády? Výběr lokality pro úložiště radioaktivního odpadu?

Ústřední úroveň

- **resortní přístup:** stejnorodost a příbuznost agendy
- základní rozdělení působnosti v kompetenčním zákoně č. 2/1969 Sb.
- další kompetence vyplývají **ze zvláštních zákonů:** zpravidla nové agendy ⇒ nepřehledné
- možnost vydávat **prováděcí právní předpisy** ⇒ č. 38
- **rozhodovací činnost**
 - běžná i v I. stupni (geologie, EIA, možnost vyhradit si v IPPC); rozklad (ministr)
 - spíše ale odvolací orgán
 - vyhlašování územní či zvláštní ochrany

Ministerstvo životního prostředí

- vznik MŽP k 1. 1. 1990; rozdělení kompetencí se vyvíjelo v první polovině 90. let: oslabení pozice MŽP
 - přesun územního plánování na MMR (1992), lesní hospodářství na MZe (Ropák 1995), postupný vývoj v oblasti vodního hospodářství (1996)
- od té doby je v zásadě **ustálené**: rozšiřování kompetencí MŽP v případě některých nových agend
 - odpady 1990, po 2000 IPPC, obchodování s CO₂, GMO, ZOO
- **smysl MŽP**
 - věcná specializace + koordinační role
 - protiváha resortů zabývajících se hospodařením se složkami životního prostředí
 - mezinárodní prvek: zařízení IPPC, přeshraniční posuzování vlivů, přeprava odpadů
 - zajištění dat a monitoring stavu ŽP: jednotný IS o ŽP

Ministerstvo zemědělství

- větší důraz na **hospodaření**: vodní, lesní, zemědělství, myslivost, rybářství = překryvy
- veterinární péče, rostlinolékařská péče, péče o potraviny, ochrana zvířat proti týrání a ochrana práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat.
- také environmentální rozměr: obnova venkova a krajiny, ekologické zemědělství

Rozdělení kompetencí mezi MŽP a MZe

Hospodaření: MZe

- zemědělství
- lesní hospodářství
- myslivost
- rybářství
- vodní hospodářství

Environmentální rozměr: MŽP

- ochrana ZPF
- na území národních parků
- na území národních parků
- na území národních parků
- plošná územní ochrana vod a vodních zdrojů, ochrana jakosti vod (vypouštění odpadních vod, havárie, minimální hladiny a zůstatky vod)

Úvahy

Nápad na sloučení ministerstev zemědělství a životního prostředí naráží u vlády i opozice

ČTK
20. ledna 2020 · 15:21

Dobry sedlak haji pudu, brani Brabec ruseni resortu zivotního prostředí. Ekologové se boji Agrofertu

  Kateřina Frouzová, Lukáš Prchal
5. 9. 2017 7:00

Hnutí ANO ve svém programu přišlo s nápady na zrušení resortu životního prostředí, postu ministra lidských práv nebo třeba přesunutí Legislativní rady vlády pod ministerstvo spravedlnosti. Vysloužilo si za to kritiku politiků i ekologických organizací. "Je to velký hazard. Zvláště když ANO neříká ani to, jak zajistí, že nové velké ministerstvo - zejména pokud jej budou řídit - nebude kopat za zájmy Agrofertu, které jsou s potřebami nápravy naší krajiny v rozporu," říká programový ředitel Hnutí Duha Jiří Koželouh, který hned dodává, že ministerstvo životního prostředí, které vzniklo krátce po revoluci, tehdy začalo napravovat bezohlednost komunistického režimu k přírodě.

Subjekty podřízené MŽP

Subjekty podřízené MZe

Správní úřad

Správní úřad

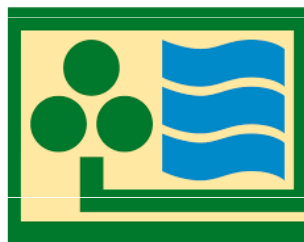
Správní úřad

Správní úřad

Fond

v.v.i.

Org. složka

Správní úřad

Další ministerstva s přímým působením

- Ministerstvo **kultury**
 - památky součástí životního prostředí; úzké sepětí s ochranou přírody i historicky
- Ministerstvo **zdravotnictví**
 - veřejné zdraví; časté zapojení v pozici specializovaného dotčeného orgánu; léčivé zdroje (Český inspektorát lázní a zříděl)
- Ministerstvo **obrany**
 - životní prostředí ve vojenských újezdech
- Ministerstvo **pro místní rozvoj**
 - územní plánování a stavební řád je z hlediska ochrany životního prostředí klíčové
- Ministerstvo **průmyslu a obchodu**
 - odbornost v IPPC; rozdělení kompetencí v oblasti nerostných surovin

Rozdělení kompetencí mezi MŽP a MPO

Ekonomický pilíř

- surovinová politika
- využívání nerostného bohatství
- těžba, úprava a zušlechťování ropy a zemního plynu, tuhých paliv, radioaktivních surovin, rud a nerud

Environmentální pilíř

- státní ekologická politika
- ochrana nerostných zdrojů a horninového prostředí (proto též geologické práce a geologická služba)
- ekologický dohled nad těžbou

Ostatní ústřední orgány

- vysoce specializované, tradiční a nezastupitelné
- **Český báňský úřad**
 - státní báňská správa je nejstarším historicky doloženým státním orgánem působícím na území ČR
- **Státní úřad pro jadernou bezpečnost**
 - v 1993 navázal na ČSKAE (předchůdce lze hledat v 50. letech 20. století)

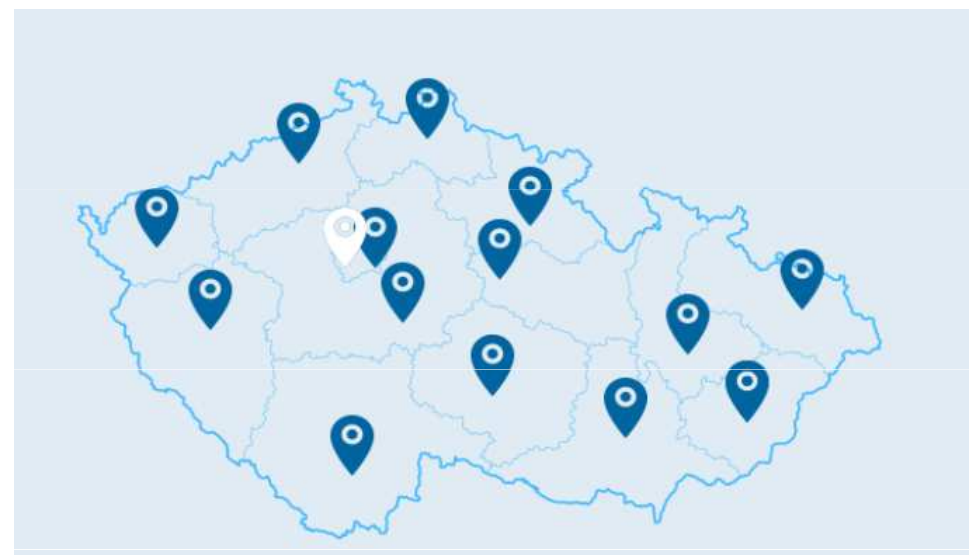
Specializovaná územní správa

- správy národních parků ⇒ č. 23
- krajská střediska Agentury ochrany přírody ⇒ č. 24
- krajské, regionální a oblastní orgány specializovaných státních inspekcí
- obvodní báňské správy
- krajské hygienické stanice
- krajské veterinární správy

Regionální úroveň

Obvodní báňské úřady

Státní veterinární správa

Obce a obecní úřady

Samostatná působnost

- vyhlášky \Rightarrow č. 39
- obecné a konkrétní zmocnění
- vlastní aktivity (odpovědnostní vztahy)

Přenesená působnost

- nařízení
- různý rozsah výkonu (až tzv. malé okresy)
- v oblasti ŽP převažuje

Kraje a krajské úřady

– samostatná působnost

- vyhlášky v oblasti životního prostředí ojedinělé: závazná část POH
- územní plánování (ZÚR)
- koncepční nástroje: POH, Surovinová politika
- krizové řízení: stav nebezpečí (např. [tornádo 2021](#))

– přenesená působnost

- nařizovací: ZCHÚ (přírodní památky a rezervace)
- rozhodovací:
 - složitější věci; rozsáhlá věcná působnost (ale funkční pojetí správního úřadu)
 - odvolací orgán (II. stupeň)

Inspekce

- 1960 vodohospodářská, 1967 technická inspekce ochrany ovzduší, 70tá léta lesní
- v roce 1991 vytvořena **ČIŽP** (navržena původně jako lesní) i s pravomocí ukládat opatření a pokuty
 - nezávislý a nadregionální orgán
 - + má roli i v povolování záměrů: stanoviska v IPPC, EIA, OvzZ
 - + rozhodování o poplatcích: dnes už pouze nakládání s vodami
- **další inspekce:** mj. zemědělská a potravinářská, plemenářská, obchodní
 - Památkové inspekce jako kontrolní orgán ministerstva kultury bez pravomoci ukládat povinnosti = navrhuje orgánům SPP

Správa zvláště chráněných území

– **Agentura ochrany přírody a krajiny**

- od 2015 správní úřad (orgán ochrany přírody a krajiny): vydává správní akty
 - správními úřady byly dříve Správy CHKO, ale nikoliv AOPK
- primárně území CHKO, národních přírodních rezervací a památek a jejich ochranných pásem (i celostátní působnost)
- další činnosti: poskytování finančních náhrad, péče o území (včetně hospodaření s majetkem), informační a monitorovací aktivity, znalecký ústav

– **správy národních parků**

- širší věcná působnost OOP v národních parcích než na jiném území
 - mj. zahrnuje i ZPF, myslivost a rybářství
- iniciativním a konzultačním orgánem Rada NP

Zvláštní případy

Vojenské újezdy

- Vojenský lesní úřad
- újezdní úřady
- Vojenské lesy a statky, s.p.
- překryv vojenských újezdů se ZCHÚ

Mezinárodní prvek

- celní správa
 - vývoz kulturních památek, druhů CITES, látek poškozujících ozónovou vrstvu
- MŽP
 - přeshraniční vlivy, přeprava odpadů

Možná podjatost

- správní orgány + odborná činnost (včetně znalectví) + hospodaření s majetkem státu
- = **trojí postavení** (NSS 2 Aps 7/2012-47)
 - propojena státní správa na úseku ochrany přírody a krajiny na území Národního parku Šumava a rovněž činnost, která zahrnuje soukromoprávní hospodaření s majetkem ve vlastnictví státu, konkrétně se státními lesy na území tohoto parku.
- **obdobně obce**
 - řešení: vyvlastňovací řízení systémově vs. ad hoc

Nejsou orgány veřejné správy

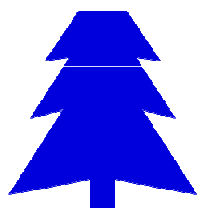

- § 54 VodZ
 - správci povodí poskytují pro činnost vodoprávních úřadů a pro činnost ČIŽP podle, na jejich žádost, technické, ekonomické a jiné údaje, pokud je mají k dispozici,
 - podávají podněty, návrhy a vyjádření vodoprávním úřadům a jiným správním úřadům z hlediska zájmů daných příslušnými plány v oblasti vod a z hlediska dalších zájmů sledovaných zákonem
 - poskytují **stanoviska správců povodí zejména pro vydání povolení** k nakládání s vodami
- § 37 odst. 6 LesZ
 - LČR jako odborný lesní hospodář
- § 7 ZSPP
 - předchozí písemné vyjádření jako podklad pro závazné stanovisko orgánu SPP

Profesní a zájmová samospráva

- § 7 odst. 1 písm. d) zákona IPPC
 - **účastníky řízení** o vydání integrovaného povolení zaměstnavatelské svazy nebo hospodářské komory, jejichž předmětem činnosti je prosazování a ochrana profesních zájmů
- připomínková místa:
 - Hospodářská komora ČR a Agrární komora ČR, pokud se věcný záměr týká právní **regulace podnikání**
 - odborové organizace a organizace zaměstnavatelů, pokud se věcný záměr týká důležitých zájmů pracujících, zejména hospodářských, výrobních, pracovních, mzdových, kulturních a sociálních podmínek
 - profesním sdružením, zájmovým skupinám podnikatelů nebo spotřebitelů, vědeckým a odborným institucím, **je-li to účelné**

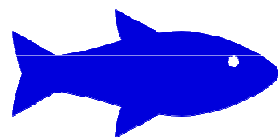
Veřejné stráže

Lesní

Přírody

Rybářská

Myslivecká

- VodZ od 2002 zrušena v ČR vodní stráž
- **úřední osoba** [§ 127 odst. 1 písm. i) TZ]
 - vyšší ochrana i odpovědnost
- období diskusí o potřebnosti institutu „stráží“ v prostředí ČR & úvahy a přípravné práce na tvorbě „obecného zákona o veřejných strážích“: záměr nenaplněn (2002)

Veřejné stráže (2)

Lesní

- přestupky (příkaz)
- zastavit vozidlo v lese
- zadržet osobu

Přírody

- přestupky (příkaz)
- vstup na pozemky
- zastavit vozidlo v ZCHÚ
- zadržet osobu

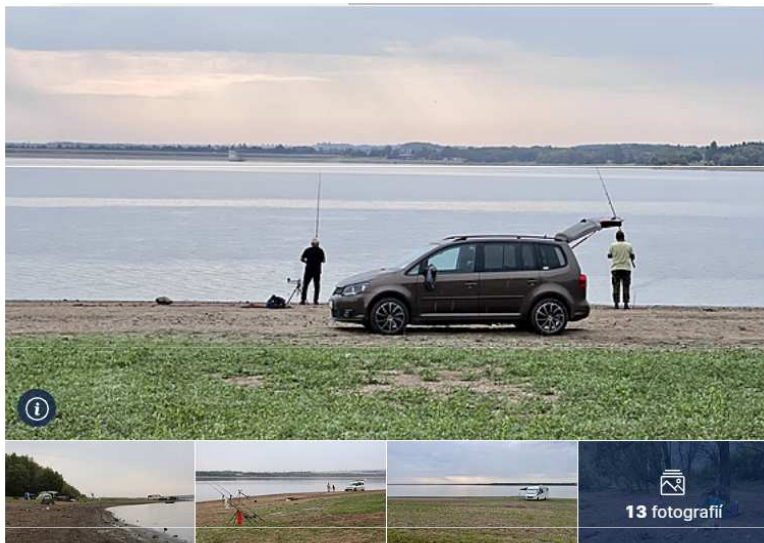
Rybářská

- přestupky (příkaz)
- vstup na pozemky
- kontrolovat obsah loďky
- požadovat doklady
- zadržet úlovek a náčiní

Myslivecká

- přestupky (příkaz)
- vstup pozemky
- kontrolovat vozidla v honitbě
- požadovat doklady
- odejmout zbraň
- usmrcovat živočichy i toulavé psy
- zadržet osobu

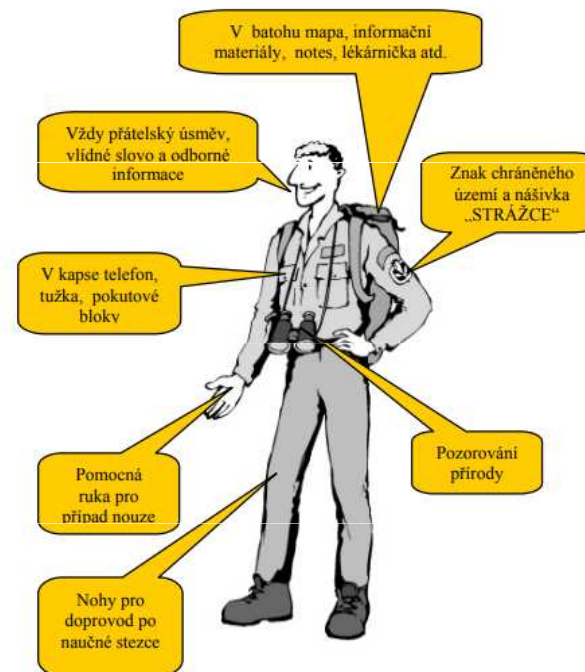
Veřejné stráže: profesionalizace

Dodržování pravidel rybolovu na Nechranicích ohlídá profesionální stráž

sobota 20. srpna 2022 1

Vodní nádrž Nechranice nedaleko Kadaně bude hlídat profesionální rybářská stráž. Severočeský rybářský svaz tak chce důsledněji kontrolovat dodržování zákonných pravidel a omezení pro lov ryb na březích přehrady. Určitá část rybářů totiž nastavená pravidla nedodržuje a rybí obsádku doslova drancuje.

Stráž přírody je tvořena z profesionálů a dobrovolníků. Stráže jmenují a řídí správy NP a CHKO pro své území a krajské úřady pro zbytek území ČR. Na těchto úřadech získáte podrobnější informace.

Veřejné fondy

- právnické osoby zřízené zákonem
- **účelová vázanost prostředků a stabilita financování**
- SFŽP a SZIF
 - zejména příjmy z plateb za znečišťování ŽP; pokuty (např. podle vodního zákona); dotace ze státního rozpočtu
- **dělená správa na úseku poplatků** (jiné úřady ukládají, jiné vybírají)

Autorizované osoby

- tzv. „pojmenování“ experti
- zajišťují **odbornost rozhodování**
 - EIA (povinné; návrh stanoviska); IPPC (podle úřadu); obecně znalci
- zajišťují **podklady** (měření)
 - pověření k hodnocení nebezpečnosti odpadu, měření znečištění ovzduší či hluku
- zajišťují **odbornost činnosti**
 - např. odborný lesní hospodář (až veřejnoprávní prvky činnosti ve vztahu k vlastníkovi), myslivecký hospodář

**Děkuji za
pozornost.**

vomacka@mail.muni.cz

